

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ЦИФРОВА МОДЕРНІСТЬ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: НОВІ РИЗИКИ, НОВІ РАЦІОНАЛЬНОСТІ

30 квітня 2026 року, м. Харків, Україна

С
У
Ч
А
С
Н
І
С
Т
Ь

МАЙБУТНЄ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ
ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ
ЮРИДИЧНІ НАУКИ
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА
СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ
СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

**ЦИФРОВА МОДЕРНІСТЬ
І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ:
НОВІ РИЗИКИ, НОВІ
РАЦІОНАЛЬНОСТІ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 30 квітня 2026 р.)

Харків
«Право»
2026

DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848415>

УДК 001+004+005+14+159.9+2+316+32+34+35+37+65+7+81

Ц72

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
№ 396 від 17 березня 2026 р.*

Редакційна колегія:

Панфілов О. Ю., доктор філософських наук, професор (голова);

Герасіна Л. М., докторка соціологічних наук, професорка;

Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;

Стасевська О. А., кандидатка філософських наук, доцентка;

Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка

Ц72 **Цифрова** модерність і штучний інтелект: нові ризики, нові раціональності : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 квіт. 2026 р.) / [редкол.: Панфілов О. Ю. (голова), Герасіна Л. М., Прудников В. А. та ін.] ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2026. – 118 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848415>.

ISBN 978-617-8848-41-5

Матеріали конференції містять доповіді, у яких висвітлено феномен цифрової модерності як нового етапу розвитку цивілізації, де штучний інтелект і великі дані стають визначальними чинниками формування соціальної реальності. Автори збірки аналізують трансформацію класичних уявлень про раціональність, суб'єктність і безпеку в умовах радикальної невизначеності, цифрову культуру метамодерну, міжнародні відносини в цифрову епоху. У фокусі уваги авторів – етичні дилеми впровадження ШІ в державне управління та право, трансформація освітніх парадигм, а також пошук нових форм соціальної згуртованості в умовах алгоритмізації публічного простору.

УДК 001+004+005+14+159.9+2+316+32+34+35+37+65+7+81

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2026

© Харківська асоціація політологів, 2026

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2026

ISBN 978-617-8848-41-5

2. Гуревич Р., Коношевський Л., Коношевський О., Воевода А., Люльчак С. Інтеграція штучного інтелекту в сферу освіти: проблеми, виклики, загрози, перспективи. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2024. Вип. 72. С. 171–186. DOI: 10.31652/2412-1142-2024-72-170-187.

3. Міщина Л. П. Творче мислення особистості: психологічний дискурс. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія психологічні науки*. 2018. Вип. 3. Том 1. С. 79–83.

4. Парфенюк І. Особливості використання штучного інтелекту в мистецькому освітньому середовищі. *Український інформаційний простір*. 2025. №2(16). С. 169–188. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.2\(16\).2025.345618](https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(16).2025.345618).

5. Третяк Т. Творче мислення як процес побудови нового образу. *Актуальні проблеми психології*: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Т. XII. Психологія творчості. Вип. 26. Київ: Видавництво «Фенікс», 2019. С. 318–326.

6. Холоденко В. О. Творчий потенціал особистості: зміст, структура та передумови успішної реалізації у мистецькій освіті. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2019. Вип. 26. С. 22–28.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент **І. О. Красюк**

Кравчук Т. О.,
кандидат філологічних наук, доцент,
Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

РИЗИКИ ТА РАЦІОНАЛЬНОСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ STEM-НАПРЯМУ

Стрімкий розвиток цифрових технологій, поширення платформ дистанційного навчання, сервісів автоматизованого оцінювання, перекладачів і генеративного штучного інтелекту зумовлюють необхідність переосмислення усталених підходів до іншомовної підготовки майбутніх педагогів. Особливої актуальності ця проблема набуває в контексті підготовки май-

бутніх учителів STEM-напряму, професійна діяльність яких пов'язана не лише з викладанням природничо-математичних дисциплін, а й із потребою використовувати іноземну мову як інструмент фахової комунікації, доступу до міжнародних наукових ресурсів, цифрових платформ, методичних матеріалів і професійних спільнот [1; 3]. У сучасному освітньому просторі іноземна мова для майбутнього STEM-учителя постає не лише навчальною дисципліною, а й важливим засобом професійної мобільності, академічного зростання та інтеграції в глобальний науково-освітній простір [1].

Цифровізація освіти в цьому контексті має суперечливий характер. З одного боку, вона відкриває нові можливості для індивідуалізації навчання, доступу до автентичного іншомовного контенту, інтеграції мови з професійним STEM-змістом, розвитку автономності здобувачів освіти та формування навичок цифрової опосередкованої комунікації [1; 3]. З іншого боку, цифровізація супроводжується низкою ризиків, що можуть негативно впливати на якість іншомовної підготовки, послаблювати глибину мовного навчання, звужувати простір живої педагогічної взаємодії та стимулювати залежність від цифрових підказок [2; 4]. Саме тому осмислення ризиків і раціональностей цифровізації іншомовної підготовки майбутніх учителів STEM-напряму є актуальною науково-педагогічною проблемою.

Мета дослідження полягає в аналізі основних раціональностей і ризиків цифровізації іншомовної підготовки майбутніх учителів STEM-напряму.

У сучасній педагогічній науці цифровізацію доцільно розглядати не лише як технічне оновлення освітнього процесу, а як зміну самої освітньої логіки, у межах якої трансформуються цілі, методи, інструменти й очікувані результати навчання [1; 2]. У цьому сенсі можна говорити про формування нової цифрової освітньої раціональності – системи уявлень про доцільність, ефективність і смисл використання цифрових технологій у іншомовній підготовці майбутнього учителя. Для майбутніх учителів STEM-напряму така раціональність має особливий зміст, оскільки поєднує мовну, цифрову та інформаційну компетентності в єдиному освітньому процесі [1; 4].

Раціональність цифровізації виявляється насамперед у розширенні доступу до освітнього контенту. Майбутні учителі STEM-напряму отримують

можливість працювати з автентичними іншомовними матеріалами: науковими статтями, відеолекціями, технічною документацією, інструкціями до цифрових сервісів, онлайн-курсами, віртуальними лабораторіями, матеріалами міжнародних освітніх платформ [1; 3]. Такий доступ дає змогу не лише вдосконалювати мовні навички, а й занурюватися у фаховий дискурс, засвоювати професійну термінологію та розуміти специфіку міжнародної наукової комунікації. У результаті іноземна мова функціонує не ізольовано, а як реальний інструмент навчальної та майбутньої професійної діяльності.

Другою важливою раціональністю є індивідуалізація навчання. Цифрові ресурси дають змогу студенту обирати темп, формат і траєкторію опрацювання матеріалу, повертатися до складних тем, користуватися додатковими поясненнями, виконувати вправи відповідно до свого рівня підготовки та отримувати оперативний зворотний зв'язок [1; 3]. Для іншомовної підготовки це має особливе значення, оскільки рівень володіння мовою в студентів часто є неоднорідним, а цифрові інструменти дозволяють диференціювати освітній процес без втрати його цілісності. Водночас цифрові технології посилюють практичну й міждисциплінарну спрямованість навчання: майбутній STEM-учитель може використовувати іноземну мову для пошуку інформації, участі у вебінарах, створення презентацій, опису експериментів, пояснення явищ і результатів досліджень [3; 5].

Суттєвою раціональністю цифровізації є розвиток автономності, рефлексивності та готовності до цифрового підтриманого педагогічного мислення. Робота з електронним портфоліо, платформами для співпраці, сервісами самооцінювання та інструментами спільного створення контенту сприяє розвитку відповідальності за власний результат і навичок конструювання навчального середовища [1; 4]. У цьому сенсі цифровізація іншомовної підготовки є не лише засобом мовного розвитку, а й елементом формування професійної суб'єктності майбутнього STEM-учителя.

Попри очевидні переваги, цифровізація іншомовної підготовки супроводжується низкою ризиків. Перший ризик пов'язаний із поверхневістю засвоєння знань. Доступність автоматичних перекладачів, генеративних систем штучного інтелекту, шаблонів текстів і сервісів миттєвого виправлення помилок може знижувати мотивацію до глибокого опанування лексики, граматики, стилістики та особливостей професійного іншомовного дискурсу [2; 3]. Якщо студент звикає покладатися на зовнішній цифровий ін-

З огляду на окреслені раціональності та ризики, цифровізація іншомовної підготовки майбутніх учителів STEM-напряму має здійснюватися на засадах педагогічної виваженості. Насамперед цифрове освітнє середовище доцільно розглядати не як заміник живої педагогічної взаємодії, а як її розширення. Це означає, що цифрові ресурси повинні поєднуватися з дискусіями, проектною діяльністю, усним мовленням, аналізом наукових текстів і рефлексивними практиками.

Отже, цифровізація іншомовної підготовки майбутніх учителів STEM-напряму є суперечливим, але об'єктивно необхідним процесом. Її раціональність полягає в розширенні доступу до автентичного іншомовного контенту, індивідуалізації навчання, інтеграції мови з професійним змістом, розвитку автономності здобувачів освіти та формуванні готовності до міжнародної комунікації в цифровому середовищі. Водночас її ризики виявляються у поверхневості навчання, залежності від алгоритмічних підказок, звуженні живої комунікації, цифровій нерівності. У зв'язку з цим ефективність цифровізації визначається не самою наявністю технологій, а педагогічно обґрунтованим характером їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Redecker C. European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu / Punie, Y. (ed). Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 95 p. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2760/159770> (accessed date: 14.04.2026).
2. Tondeur J., Trevisan O., Howard S. K., van Braak J. Preparing preservice teachers to teach with digital technologies: an update of effective SQD-strategies. *Computers & Education*. 2025. Vol. 232. Art. 105262. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2025.105262>
3. Maiier N., Koval T. How to Develop digital Competence in Pre-Service FL Teachers at University Level. *Advanced Education*. 2021. Vol. 8, Issue 18. P. 11–18. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.227639>
4. Буйницька О. П., Василенко С. В. Корпоративний стандарт цифрової компетентності викладача університету. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2022. № 12. С. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2022.121>
5. Соломаха А. В. Підготовка майбутніх педагогів до діджиталізації в ранньому навчанні іноземних мов. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2021. № 10. С. 203–215. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.1017>

ЗМІСТ

Секція: Психологічні науки

Калюжна Є. М., Дорошок Л. В.

Психологічні предиктори стресостійкості студентської молоді
в умовах воєнного стану. 3

Коршак В. С., Хомяк К. М.

Стрес як чинник впливу на адаптацію студентів до освітнього
середовища 5

Секція: Філософські науки

Требін М. П.

Когнітивна війна в цифрову епоху. 8

Секція: Культурологія

Алфьорова З. І.

Механізми видимості в цифровій культурі метамодерну
і мистецтво. 16

Секція: Юридичні науки

Гонтар А. В.

Міжнародно-правове регулювання застосування штучного
інтелекту в умовах гібридної війни: виклики для міжнародного
гуманітарного права. 20

Янович К. Б.

Значення судово-медичної танатології для встановлення
причини та давності смерті в кримінальному процесі. 24

Секція: Педагогічні науки

Засць У. В.

Штучний інтелект у цифровій модерності як чинник
педагогічних ризиків і трансформації творчого потенціалу
особистості. 28

Кравчук Т. О.

Ризики та раціональності цифровізації іншомовної підготовки
майбутніх учителів STEM-напряму. 32

Красюк І. О.

Штучний інтелект у мистецькій освіті: ризики втрати «живого»
діалогу та емоційного інтелекту майбутнього вчителя. 37

Наукове видання

ЦИФРОВА МОДЕРНІСТЬ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: НОВІ РИЗИКИ, НОВІ РАЦІОНАЛЬНОСТІ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 30 квітня 2026 р.)

Редактор *Т. О. Чернишова*

Підписано до друку 04.05.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 6,9. Обл.-вид. арк. 6. Тираж 100 пр. Зам. № 662

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт Плюс»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна,
тел. (097) 445-07-79
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8388 від 16.07.2025